



A „Vasárnapi Ujság” hetenként egyszer egy nagy negyedréti iven jelenik meg. — Előfizetési díj aprilis—juniusig azaz : 3 hónapra Buda-Pesten házhoz küldve vagy postal uton 1 ft. pp.

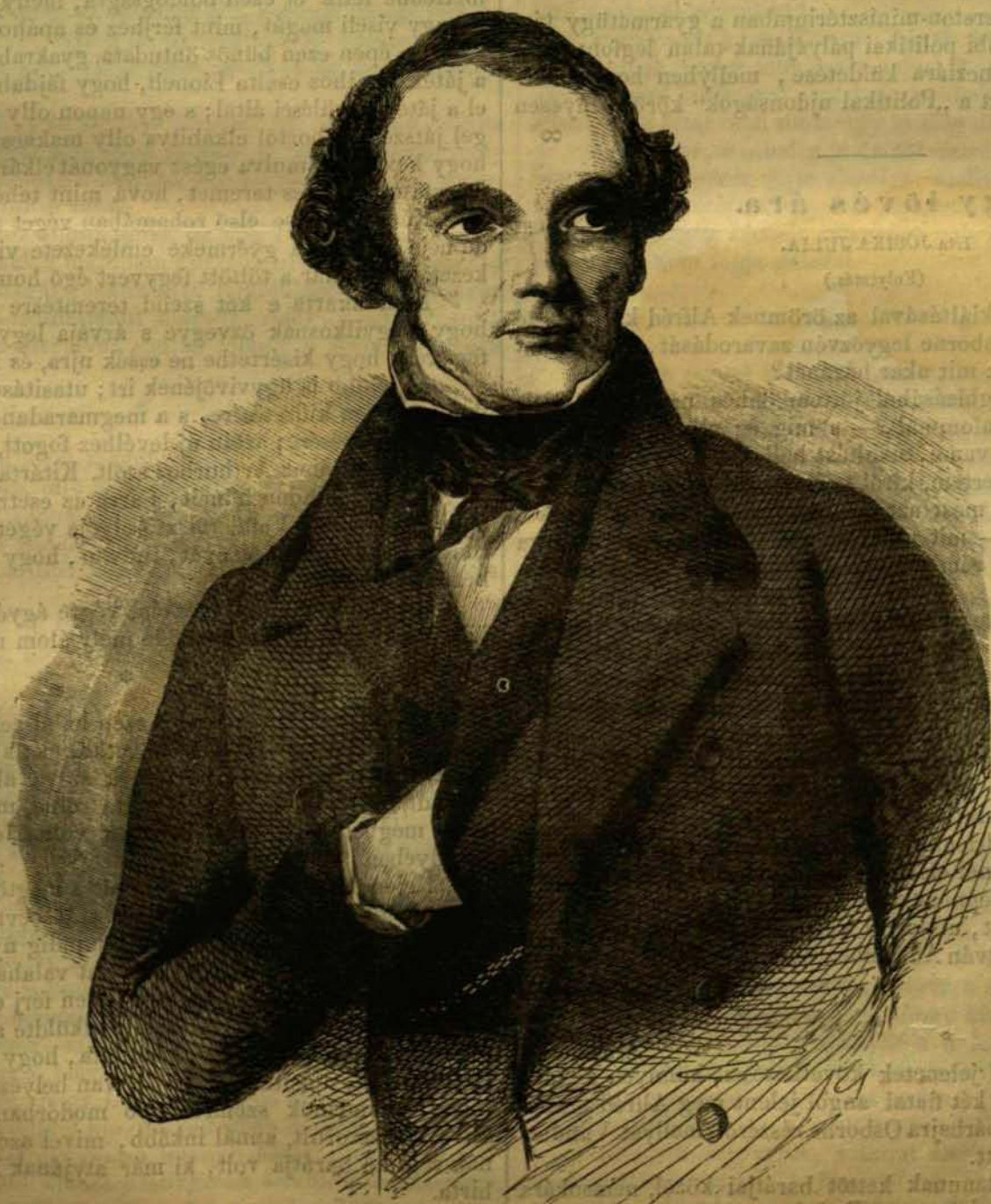
A „Politikai újdonságokkal” együtt aprilis—juniusig azaz : 3 hónapra Buda-Pesten házhoz küldve vagy postal uton csak 1 ft. 30 kr. pp. — Az előfizetési díj a „Vasárnapi Ujság” kiadó-hivatalához (egyetemutca 4. sz.) bérmentve utasítandó.

Lord John Russell.

Lord John Russell rég és sokszor emlegetett név a politikai világban ; de aligha gerjesztett egész hosszú politikai pályáján több figyelmet, mint a legutóbbi időkben, a török-orosz viszályok kezdetétől fogva, egészen a bécsi konferenciák befejezéseig.

Született e nevezetes államférfiu 1792-ben, s már 1819-ban, tehát 27 éves korában, feltünő tagja volt az alsóháznak, a midőn tüzes harczot kezdett az angol törvények számos ószerü visszaélései ellen, és ezen harczot szakadatlanul folytatta, akár csak egyszerű parlamenti tag volt, akár mint miniszter állott a kormányon.

Valahányszor a minisztériumba lépett lord Russell, — a mi legelőször 1830-ban történt — mindig úgy tekinté azt az érdekelt világ, mint jeladását annak, hogy a haladás elvei győztek, s 1831. óta, a midőn a híres „reform bill”-t keresztül vitte, „a reform atyja” czim-



Lord John Russell.

mel tisztelé őt meg nemzete.

Mi az elvekbeni áhatatosságot illeti, ebben szilárd ellentéte lord Russell, híres kortársának I. Palmerstonnak, a ki több ízben megfordítá köpönyegét, míg Russell rendtlenül hiv maradt azon elvekhez, a mellyek szerint küzdeni kezdett a közügyek csataterén.

1852. évi decemberben olly minisztérium vette kezébe Angolország kormányát, mellyet „capacitások (nagy tehetségek) kabinetjének” neveztek el. — Állott ezen híres minisztérim : Russell, Aberdeen, Gladstone, Graham, Palmerston, Newcastle, Malesworth s még néhány híres státusférfiuból.

Képviselve volt ezen férfiak által az angol minisztériumban lángész, mély országlati tudomány, népszerűség, tapasztalás ; csak egy hibázott, a mi pedig rendesen mindig figyelemben tartatik minisztérium alakításkor : nem volt a minisztériumban kormányzási néze-

tek egysége, sőt lehet mondani, hogy minden párt képviselve volt abban, a miért nem jövedöltek hosszú életet a különben csupa kitünő jelességekből összeállított kabinetnek.

Lord John Russell e minisztériumban a külügy tárczáját nyerte, s reá lön bizva az alsó ház vezetése. Az elsőről, melyet úgy is csak ideiglenesen vállalt el, már 7 hét múlva lemondott s tárcza nélkül ült a kabinetben, a mi oda mutat, hogy az ő honszeretetét nem haszonvágy vezeti.

Mi az alsó ház vezetését illeti, az épen nem tréfa dolog. Neki feladata az alsóházat a kormány céljaira előkészíteni, s a kormányt az alsóháznak, néha igen heves és zajos megtámadásai ellen védeni, a mihez oly szónoki tehetség kívánatik, melly képes legyen egy nemzet képviselői gyülekezetére oly hatást gyakorolni, melly győz és hódít egyszersmind. Ehhez úgy ért l. Russell, hogy alig van a parlamentnek tagja, ki e részben vele sikra szállhatna. Hangja szép csengő erős, tartása és arczmozgása nemes, okai győzők, okoskodása világos és oly tiszta, hogy az ő kimondott szavait sehog sem lehet megzavarni, s ha néha képekben beszél, azok nyájasan kedvesek.

Az alsóházi zivatarokkal szembeszállni teljes ifju erő kívánatik, s l. Russel az első, ki élemedett korában is oly emberül képes e feladatnak megfelelni.

Rég nem hallották Russelt oly teljes ifju tüzzel szónokolni, mint akkor, midőn a parlamentnek tudtul adá, hogy a kormány háborura határozta magát a muszka ellen, ugyanezt a tüzet fejté ki több ízben, midőn oroszellenes lakomákon szónokolt.

Jelenleg a Palmerston-minisztériumban a gyarmatügy tárczáját kezeli s legutóbbi politikai pályájának talán legfontosabb része a bécsi konferenciára küldetése, mellyben hogy miképen viselte magát, azt a „Politikai ujdonságok“ körülményesen közölték.

Egy lövés ára.

Irtta JÓSIKA JULIA.

(Folytatás.)

Adrienne egy felkiáltásával az öröme Alfréd karjai közé vetette magát, míg Osborne legyőzvé zavarodását, durva hangon kérdé az idegent: mit akar házánál?

F*** bankár megbizásából jöttem önhez uram, — felelt Alfréd erőtetett nyugalommal, — s míg az előszobában tudakoztam, vajjon itthon van-e, sikoltást hallék s arám Duprat kisasszony hangjára ismertem, kiről tudtam, hogy zongoraleczkéket ad leányának. De most azt kérdem öntől uram — folytatá növekedő indulattal — mit akart ön arámmal? miért kulcsolta be az ajtót? mi által rémitette el oly iszonyuan Adrienne kisasszonyt?

Lionel annyira meg volt ütközve, hogy szavakat nem talált; s átlátván, milly nagyon csalatkozott, midőn azt hitte, hogy nyilatkozata kedvező választ nyerhet a bájos művésznőtől, megbánva tettét Adriennehez közelite, hogy bocsánatot kérjen tőle illetlen bánásmódjáért.

Ne közelitse meg arámat, gaz csábitó! — kiáltott fel Alfréd, kitörő haraggal visszataszitván Osbornet; — oly alávaló embernek legkisebb érintkezése is szegyenítő!

Jöjjön kedves Adrienne, — folytatá azután szelidebb hangon, — hagyjuk el minél előbb é házat, mellynek küszöbét soha át nem kellett volna lépnie.

Azzal megfordult, undorral s megvetéssel telt kifejezéssel férfias arczán, támogatván Adrienne roskadozó alakját, elhagyta a szobát és házat.

* * *

Mik voltak ezen jelenetek következei, könnyen gyanitathatni. Másnap reggel két fiatal angol jelent meg Alfréd szállásán, kihívást hozván párbajra Osborne részéről, mellyet Vanderelszt azonnal elfogadott.

Ő is felkérvén tanunak kettőt barátjai közül, nemsokára rendben volt az egész dolog, a nélkül, hogy Osborne neje, vagy

Alfréd anyja s arája legkisebbet is gyanítottak volna arról, mi egész életök boldogságát oly komolyan veszélyezteté.

Brüsszelben, vagy ennek környékén párbajra szállni, nem oly könnyű dolog, mert a rendőség igen éber szemmel kíséri az efféle eseteket; azért el lön határozva a négy tanu közt, hogy valamely határszéli helységben menjen véghez a párbaj; s mivel Alfrédnek néhány nap múlva F*** bankár megbizásából úgy is Párisba kellett utaznia, úgy intézték a dolgot, hogy ez elvégezvén ott teendőit, tudtára adandja Osbornenak s a négy tanunak, melly napon érkezik vissza a határszélre; ezek aztán ott találkoznak vele, hogy a párbaj véghez mehessen a rendőség beavatkozása nélkül; mi azon szomorú esetre is, ha egyik a vivők közül elesnék, s másiknak alkalmat nyujt a kemény büntetést, melly Belgiumban reá várna, kikerülhetni.

Osborne mindenképen azon volt, hogy neje ne legyen legkisebb sejtelve is a közte s a fiatal művésznő közt törtétekről; szerencsére üzenetet hoztak neki, hogy Duprat kisasszony elutazott Némethonba, ott hangversenyeket adandó, mi annál valószínűbb volt Ellinor előtt, minthogy Adrienne ezen tervét gyakran emlegette s csak azt sajnálta, hogy a kis Anna leczkéi egy időre félbeszakadtak.

Azonban Lionel folytatá gondatlan életmódját, ámbár neje s gyermeke iránt szelidebb s szivesebb lön, mint valaha. Most midőn a lehetőség előtte állt a halál által elválasztatnia ezen két lénytől, kiknek szeretete benne összpontosult, érezni kezdé, milly kincsessel bir, s átlátta, hogy vétkes könnyelműsége érdemlenné tette őt ezen boldogságra, melly osztályrésze lehetne, ha úgy viseli magát, mint férjhez és apához illő.

De épen ezen bünös öntudata, gyakrabban még mint ezelőtt a játékasztalhoz csalta Lionelt, hogy fájdalmas érzelmeit altassa el a játék hevülései által; s egy napon oly sok szerencsétlenséggel játszó, s bortól elkábitva oly makacsul folytatá a játékot, hogy kevés óra múlva egész vagyonát elkártyázta, s mint koldus hagyta el a fényes teremtet, hová mint tehetős ember lépett be.

Kétségbeesése első rohamában véget akart vetni életének; de neje s ártatlan gyermeke emlékezete visszatartotta a bünös kezét, melly már a töltött fegyvert égő homlokára illeszté.

Nem akarta e két szelid teremtesre azon szégyent hozni, hogy öngyilkosnak özvegye s árvája legyenek; elzárta tehát a fegyvert, hogy kísértetbe ne essék ujra, és íróasztalához ült.

Legelőbb is ügyvivőjének irt; utasításokat adván neki minden adóssága kifizetésére, s a megmaradandó igen csekély összeg elhelyezésére; aztán uj levélhez fogott, melly rokonához s legjobb barátjához Arthurhoz szolt. Kitárta előtte egész lelkét, megvallotta minden büneit, s arra az esetre, — mellyet forrón ohajtott — hogy Vanderelszt golyója véget vetne életének, Arthurra bizta nejét s leányát, tudván, hogy így jövőjök legjobb kezekbe kerül.

Ezen levelet is bevégezvén, végre ágyára dőlt, s kimerülve lelki szenvedéseitől, reggel felé mély álom nehezkedett szemreire.

* * *

Szomorú volt az ébredés ezen halálszerű álom után, szomorúak a napok, melyek most következtek; s ha Lionel meg is érdemelte azon büntetést, mellynek sulya alatt majdnem összeroskadt, mégis inkább megsajnálta volna, mint sem kárhozzatná vagy megvetné az, ki olvashatott volna lelki kinok által dult kedélyében.

Nejének nem mondott semmit a megtörtétekről, mert feltette magában előbb Arthur válaszát bevárni; de ezen válasz késett, s minden pillanat a szelid, mindig nyájás és engedékeny nőre, kit most inkább szeretett mint valaha, vagy ártatlan gyermekére, törzsúrás volt a szerencsétlen férj és atya szívébe.

Ügyvivője tüstént válaszolt; elküldte az adósságai kifizetésére szükséges összegeket, s azt irta, hogy a megmaradt igen csekély toke, utasítása szerint el van helyezve; de mind ezt oly hideg, mondanók szemrehányó modorban irta, hogy Lionel szíve összeszorult, annál inkább, mivel azon ügyvivő, családjának régi hű barátja volt, ki már atyjának is egész bizodalját bírta.

De mindamellet haladott az idő, s egy reggel, mikor Os-

borne s Ellinor a reggeli asztalnál ültek, belépett a komornyik két levéllel, melyek egyike Párisból a másik Angolhonból érkeztek.

Lionel reszkető kézzel legelőbb is a Párisból érkezett levelet bontotta fel; smidőn abban azt olvasta, hogy Vanderelszt másnap déltájban a határszálon leend, egy sóhajával a könnyebbülésnek azt gondolá: Valahára! talán véget vetend a könnyörülő sors ezen kinteljes életnek.

Most a másik levelet bontotta fel, mindig nevedő felindulással olvasta azt el, s végre egyetlen szó nélkül, de halál-sápadt arcczal s behunytt szemekkel lerogyott székéről a földre.

Ellinor egy felsikoltásával az ijedelemnek, felugrott, megrántotta a csengetyüt, s férje mellé térdre borulván, mindenkép igyekezett, reszkető kezekkel s akadozó lélekzettel őt életre visszahozni.

Siessen, az Istenért, orvost kell hivatni — mondá a belépő komornyiknak, — ki az inast tüstént orvos után küldvén, urát, egy másik cseléd segedelmével hálószobájába vitte s ágyára fekteté.

Nem sokára eljövén az orvos, eret vágott a betegnek, ki azonnal felnyitotta szemeit, de úgy látszott, hogy eszmélete még nem tért egészen vissza.

Az orvos legnagyobb nyugalmat parancsolt, s látván, hogy neje jelenléte beszédre készíti a beteget, arra kérte Ellinort, hogy legalább rövid időre hagyja el a szobát, megigérvén neki, mikép addig férje ágya mellett maradand.

Ellinor végre engedett, nehéz szívvel visszatért azon terembe, hol a reggeli még az asztalon állt, s nyugtalanul járt fel s alá, a fölött tünődve, vajjon mi okozhatta férje rögtöni roszulását. Végre szeme a két levélre esett, melyek az asztal mellett a földön heverték.

Felvette azokat, s az egyiket átolvasván, csak azon, előtte legkisebb fontossággal sem bíró tudósítást találta benne, hogy Vanderelszt Alfréd holnap déltájban egy helységben leend, melynek ő nevét sem hallotta soha.

A másik levélhez fogott tehát, de alig kezdé azt olvasni, és ő is, reszkető tagokkal, s majdnem eszmélet nélkül egy karszékbe dőlt; de erőt véve magán, leküzdötte felindulását s elolvastván a levelet, darabig mozdulatlanul maradt, mély, s úgy látszott, kinos gondolatokba merülve; azután felkelt s férje szobájába tért vissza.

* * *

Mit foglalt azon levél magában, melynek elolvasása, Lionelre úgy mint neje, oly iszonyu hatást gyakorolt?

Válasz volt az Lionelnek Arthurhoz intézett levelére, de nem Arthur, hanem annak atyja, lord Osborne által írva; mert Lionel legjobb, legőszintébb barátja nem volt többé az élők sorában.

Párbajban esett el, melyet egy gaz rágalmozóval vívott, ki oly asszony felől, a kit Arthur ismert és becsült, becstelentő dolgokat beszélt.

Lord Osborne sorai a kétségbeesés bélyegét viselték. Lionel levelét fia íróasztalán találta, hol még bontatlanul hevert, s fájdalom daczára is felelt reá, kérve kérvén Lionelt, kit mint második fiát szeretett, s ki most örököse s egyetlen közelebbi rokona volt, hogy csak az Alfrédal párbajt kerülje ki, s ne kíméljen e célra sem fáradságot, sem pénzt, ha az által ki lehetne egyenliteni a dolgot.

A jó öreg mindent, a mit Lionel tett, megbocsátott neki, a legmélyebb, legszivrepesztőbb fájdalom szavaival leírta elhagyott állapotát, egyre ismételvén azon kérését, hogy csak minél előbb egyenlitse ki a közte s Vanderelszt közti viszályt, hozza rendbe dolgait, mondjon le hivataláról és siessen Ellinorral s a kis Annával hozzá s nejehez, ki szintolly kinos feszültséggel várja megérkezését, mint ő maga.

Megírta továbbá, hogy Lionel ügynöke kezei közt tetemes összeg van letéve, mellyel minden perczen rendelkezhetik.

Hogy ezen levél elolvasása iszonyu hatást gyakorolt Lionelre, kinek napok óta kinosan felizgatott lelkülete egészségére is káros befolyással volt, azon nem fog senki csudálkozni.

Fájdalom és öröm, bánat és hálaérzet, szégyen és könnyebülés oly rohamosan áradták át keblét, hogy elgyengült teste szinte összeroskadt az ellentétes érzelmek tusája alatt.

Mikor férje szobájába visszatért, mély és csendes álomba merülve találta őt, mig az orvos könyvvél kezében, egy karszékben ült.

Legyen nyugodt asszonyom, — szolt, óvatosan felkelve tüléből, midőn Ellinor belépett; — csak pár órái csendes álom kell betegünknek, s egészsége teljesen helyre fog állani. Holnap reggel visszajövök, ámbár hiszem, hogy látogatásom alig leend szükséges.

Avval elhagyta a szobát, nesztelenül behuzván maga után az ajtót, mig Ellinor férje ágya mellett foglalt helyet.

Ott ült órákig, csendesen majdnem mozdulatlanul; min tünődött, mit gondolt, micsoda érzelmek voltak azok, melyek olykor halál-sápadtsággal, olykor égő pirral áraszták el szende vonásait? — nem tudjuk; de mikor Lionel végre fölébredt, neje szeliden mosolygó arczával találkozott első tekintete; ki látván, hogy beszélni akar, mig kinos érzés kifejezése vonult el vonásain, egy csókot nyomott homlokára s rebegeve mondá: Légy nyugodt kedvesem; mindent tudok!

Lionel karjait füzte neje körül, s azon meghittséggel, melly az igazi szerelem legboldogítóbb jele, s mellyet Ellinor már oly régen nélkülözött, elbeszélte neki mindazt, a mi történt, megvallotta minden hibáit; de azt is mondá, hogy már hetek óta mélyen megbánta vétkes könnyelműségét, s forróbban még mint házassága első éveiben szereti azon angyalt, ki csak megbocsátani, csak boldogítani tud.

Végre arra kérte Ellinort, kinek könyvtől csillogó szemei a szerelemnek legbensőbb tekintetével függöttek férjén, hogy ne akadályozza kéréseivel a párbajt, melly előtte áll, s ne nehezitse ellenkezése által ezen most úgy is elég nehéz kötelességet.

És Ellinor, a mindig jó és áldozatra kész Ellinor, most is legyözte rettegését férje életéért, melly mint hideg kéz szorította össze szivét; s egy hő fohászszal az ég irgalmas urához, hogy védje meg Lionelt ellensége golyójától, megigérte, hogy elutazását nem fogja gátolni.

* * *

Másnap reggel Lionel, kinek egészsége teljesen helyre állott, utnak indult, hogy Vanderelszettel találkozhasson.

Korán reggel távozott, mikor még mindenki pihent; s asztalán egy levelet hagyott, Ellinorhoz czimezve, mellyben a kedves nőt bátorítani s megnyugtanni igyekezett.

Felkereste tanuit, kiknek egyikénél reggelizett; elbeszélte Arthur halálát, s lord Osborne levelének tartalmát, s nemsokára a vaspályán szélgyorsasággal repültek a határszél felé.

Megérkezvén a kitüzött helységben, Vanderelszt két tanujával már azon vendéglőben várakozott, hová az érkezők be-szálltak.

Osborne tanui, ismervén a körülményeket, lépéseket akartak tenni az ügy békés kiegyenlítésére; de ezt Lionel a történetek daczára meg nem engedé, mert nem akart semmi áron gyávaság gyanujába esni.

A négy tanu tehát elvégezvén a szokásos előzményeket, délutáni öt óra tájban megjelent a két ellenfél a helységen kívül egy magányos berekben; a fegyverek megtöltettek, a távolság kiméretett, s Alfréd és Lionel, töltött pisztolylyal kezeikben, a tanuk által kijelölt helyeken szembe álltak. A félrevonult tanuk egyike hármat tapsolt, s a harmadik taps után a vívók lassu léptekkel egymás felé közeledtek. Pár pillanat után Alfréd célbavett ellenére süttötte fegyverét s a golyó Lionel kalapját átfurta, pedig oly közel fejéhez, hogy kissé bőrét is megszurta.

Lionel felbillenté pisztolyát s a levegőbe lött; mert oly mélyen érezte, hogy ezen ügyben egyedül ő a vétkes, s halálos bűnnek tartotta volna Alfrédra czélozni.

De ez észrevette a hirtelen mozdulatot, mellyel Osborne kissé felemelte fegyverét, s tanui által kinyilatkoztatá, hogy még egyszer akar löni.

(Vége következik.)

Eszkimo király.

— Népismertető életkép. —

Éjszakamerika földszarki vidékei a legzordonabb éghajlat alá esnek.

Pár hónapig tart itt a melegebb évszak, hosszú napjaival, melyek végét alig győzi az ember bevárni. Juliusban pedig kevés ideig olly nyomasztó a hőség, hogy a jég és hó egy része felolvadván, a tartomány lakói magasabban fekvő síkokra vagy csolnakokba vonulnak, a hó- és jégviz elöl.

Azután csakhamar ismét beáll a tartós hideg tél, s most az éj végtelenbe nyulik. Hanem az éjnek rémes sötéte nincs. Fehér lepel borítja a tért, s az éjszaki fény — az ő lakók véleménye szerint, elhunytak lelkeinek tulvilági ragyogása — regeszerű világosságot terjeszt s hegy völgy félhomályban úszik.

A gyér tenyészet törpe növényeket állít elő. A legmagasabb fűz- és nyirfa két lábnyira emelkedik a fagyos földből, jégtorlások, hóhegyek között. Van néhány bogyót termő apró cserje-faj és izlandi vagy másféle zuzmó.

Ebből áll mindaz, mi e mostoha, barátságatlan vidéken terem.

Képzeljünk már most soha el nem olvadó jéghegyeket, és alig fogjuk gondolhatni, hogy ezek nyílásaiban, völgyeiben, s téresebb lapályain valami kellemmel kínálkoznék az élet. Nincs szántóföld, nincs tűzi fa, s eszébe sem jut senkinek, hogy kandallós házakat építtessen e helyre.

Van mégis egy népfaj, mely e partok hosszában, nyugattól keletig, orosz Amerikától Grönland és Labradorig, száz meg száz mérföldnyi téren barangolva, halászatból s vadászatból él, félig rothadt, félig fagyott, félig aszalt húst eszik, zuzmót rágszál csemegéül, s hóvizet, halzsirt iszik reá.

E vadbőrbe burkolt emberek tekintete inkább állati, s életök nyomorult tengés az igaz, de meg vannak elégedve. Jobbra nem vágnak. Egy illy éjszaki nép soha sem vett részt országokat dúló népvándorlásban, minőket kincsgyűjtési vágy, zsákmányszomj és lakföldbeni válogatás idézett elő.

Hozd el az eszkimot vidorabb éghajlat alá, helyezd jólétebe, adj reá piszkos bőr helyett tiszta öltözetet, s ő meghal bánatában. A polgárosultság nagyon izetlen valami az ő szemében, cifra nyomoraival, kesernyés élveivel.

Nincs jobb, nincs szebb haza a jéghegyek honánál, nincs jobb, tökéletesebb, műveltebb, okosabb ember az eszkimonál, úgy hiszi ő. Hogy válhatnék meg tehát e hazától és fajától.

Némi különbség van a nyugoti s keleti eszkimo között, de megértik egymást. Az egész faj élénk cserekereskedést üz egymás között, halzsirral, szárított madárhussal, fókabőrrel s több eféle első szükségbeli czikkel.

Cserénél nem igen van helye a hizelgő rászedésnek. Még nem elég műveltek, hogy ezt az európaítól eltanulhatták volna. „Adsza — ne!” ebből áll az alku.

Egyik kezében csereárut tart az eszkimo, s egy szóval megmondja, mit akar érte kapni. A másik kezében irtóztató kést, mi körülbelől annyit jelent hogy: ha életed kedves, hát hozzá ne merj nyulni, míg el nem fogadtad az alkut. A másik szemközt áll s ugyanazt teszi mit amaz.

Ezen tiszteletreméltó polgártársakat itt olykor egy-egy vállalkozó szellemű hajóskapitány meglátogatja. Visz nekik apróságokat, szöveteket, fényes gombokat, tükördarabokat, halzsírt, fókabőrt, dunnalud tollért, rozmár fogakért. E mellett vizsgálja a tartomány tulajdonait, a megszámlálhatlan tengerszorosokat, s azon töri fejét, hogy miféle hasznát lehetne még venni e földnek s lakóinak.

Itt tévedt el a jéghegyek és zátonyok tengerszorosain sok év előtt Franklin az angol tengerész. Azóta többen indultak ennek is fölkeresésére, bár hasztalanul.

Maguire kapitány 1852-ik év aug. havában indult el Plover hajón, hogy meglátogassa az eszkimokat. Átvitorlázva a Behrington melly Ázsiát Amerikától választja el, sept. 24-én Point Barrow közelében horgonyt vetett.

Olly hideg volt, hogy a matrózoknak majd szájukba fagyott lehelletök, és Maguire szétnézván a partokon úgy gondolta, hogy

itt igen jó lesz telelni. Nem azért mintha ez az átkozott hideg nagyon megtetszett volna neki, hanem mert a helyet épen alkalmasnak találta, s a melegebb évszak bekövetkeztéig tovább haladni tanácsos nem volt.

A kapitány deszkát szállítván partra, téli szállásul kunyhót állítottak össze, s a delej-eszközök felállítására kísérletek végett egy kémlakot építettek jégtáblákból. A hajót egy közel szigethez vonták, hogy az a benszülöttek szárazföld felőli támadása ellen óva legyen.

Másnap egy kis eszkimo csapat érkezett délkelet felől.

Előre czammagott néhány férfi ijakkal fegyverezve. Utánuk egy szán, s ezen keresztbe téve meglehetősen nagyságu csónak, megrakva bőrrel. Az eszkimo valóban igen okos ember. Előre számít, s szánnal és csónakkal utazik. Ha vizet, tengeröblöt, folyót talál, szánját rakja a csolnakra, ha szárazon kell folytatni utját, csónakját teszi a szánra. Három nő huzta a szánat s kettő taszitotta; oldalt és hátul lelógó hosszú hajjal, s bőr ködmenben, bőrnadrágban mint a férfiak, csak abban különbözve ezektől, hogy természetök kisebb, ködmönük ujja rojtfélével czifrázott, s nadráguk bővebb.

Egy másik szánon eszkimoporontyok ültek, zilált hajjal s aránylag vékony öltönyben. E szánat négyesbe fogott virgoncz kutyák vonták, s a lármás urfiakkal olykor előre nyargalván megállapodtak, míg utolérétnék.

Leghátul harmincz-negyven lépésnyi távolban még egypár férfi ballagott.

A karaván nyári idő alatt vásáron volt a keleten lakó eszkimóknál, s most az utközben ejtett vadakkal is meggazdagodva érkezett vissza. Az angolok téli szállásához közel megállapodék egy kevéssé; báméskodott, s aztán szó nélkül tovább haladt föl egy nyugati eszkimo telep felé, melly a tengerparton csak hét angol mérföldnyire volt az angoloktól.

Maguire tudta, hogy az eszkimo nem sokat tart az illendőség szabályaira. Nem várja, hogy a jövevény tegyen első látogatást, ő elmegy hozzá, s barátkozik, ha ugyan barátkozásnak lehet mondani azt, mikor valaki csak azért megy valahova, hogy mit az ujjával ér — ellopjon. Bizonyos volt, hogy az eszkimok miután az angolokat észrevették, látogatóba fognak jöni.

Másnap csakugyan egy nagy umiák — így nevezi az eszkimo dereglyéjét — evezett a hajóhoz, és az eszkimok a hajóra tolaokdtak; sehog sem lehetett őket visszatartani.

Az eszkimo király volt kíséretével, egy zömök, erőteljes korosodó s gyanus tekintetű férfiú; kezében egy hudsonmelléki puska, avult ugyan de még használható; bal karján mint vadászoknál, portülök függött egy zsinorra kötve, por s golyó nélkül.

Az eszkimo főnök külsőleg nem igen különbözik a többtől öltözkékre nézve. Ő a legvállalkozóbb, legbátrabb legszerencsésebb vadász, ki jelentékenyebb vagyonnal bír, hanem hatalma csak annyiban van a többiek fölött, hogy hajósainak parancsol s a vadászatot vezeti.

E főnök az által adta jelét kilétének, hogy szemtelenebb volt a többinél és az egyetlen puskát, mellyel birtak, kezében tartá.

Azt mondá, hogy a kapitányt akarja látni.

Maguire a téli kunyhónál volt és mondák, hogy dolga van. De a főnök nem tágitott. Egy matrózt küldöttek tehát jelentéssel a kapitányhoz, ki azt izente, hogy jönni fog, hanem addig Vernon hadnagy ügyeljen, hogy baj vagy összeütközés ne történjék.

A főnök egy kevés ideig várt; aztán türelmetlenkedett, és Vernon kénytelen lön személyesen menni a kapitányhoz.

Fedezetre érkezvén a kapitány, a legbarátságosabban üdvözölte mogorva vendégét. Ez pedig egy asszonyt mutatott be s megérté a kapitánynyal, hogy az neje. A kapitány egy kis tükört s egyéb apróságot ajándékozott a királynénak, a király pedig löport és golyót követelt.

A kapitány levezette őt a kajütbe, kíváncsian megbámult mindent mi neki a hajó belsejében mutogattaték. — Aztán dohánnyal kedveskedett neki Maguire, s annak nagyon örült. Midőn azonban a hajófedezetre visszavezetteté, épen nem jött azon gondolatra, hogy távozzék. Sőt ellenkezőleg kényelembe tette magát, és egypárszor a hajó belsejébe osonván, úgy kellett

onnét ő magasságát kivezetni, mert oda idegent nem igen örömet bocsátanak.

Kevés idő múlva három umiák érkezett, s az eszkimok friss csapata — nők férfiak — felmászta a hajóra. Mindenhez hozzányultak, s a matrózok nagy erejébe került akadályozni a lopásokat. Egy erős fiatal eszkimó a raktárba vezető lépcső ajtaját kezdte fészegetni mintha csak egészen otthon volna. A kapitány eltaszigálta, ez azután az őrmesterbe kötélözködött, hanem ez matrózokleit hívta segélyül, és a megdöngetett eszkimót egy sem védelmezte. — Egész közönyt nézték a rögtönitélő végrehajtást pedig mintegy hatvanan voltak.

Déltájban a vendégek nagy része távozott, a főnök tizenöt emberével maradván.

Maguire gondolta magában: kár lenne viszálykodásba keveredni a bensülöttekkel az által, hogy a főnök előtt megmutassa az utat; majd elunja magát s akkor távozik bizonyosan.

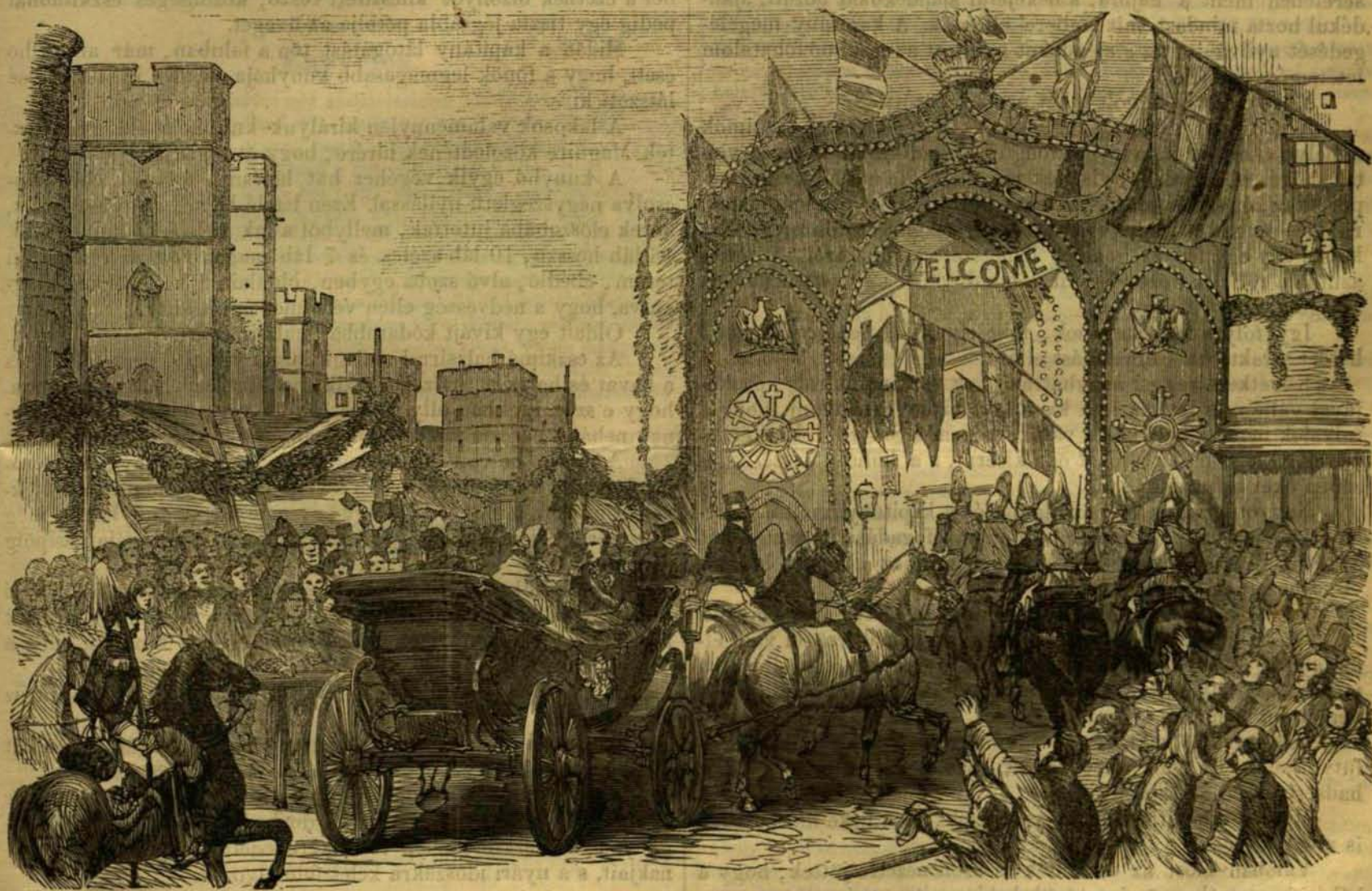
határozni mit tegyenek, miután már az apróságokat mit lehetett összeszedték, s a matrózok vigyázata mellett még a lopás is lehetlenné vált.

Végre abban állapotok meg, hogy még jó lesz kikémleni a hajó fegyverzetét; minden merénylet nélkül távoztak midőn alkonyodott, s utoljára a főnök is elment csónakján, késő esti hét órákor.

Tizenkét óráig tartott éber őrködés kifárasztotta a matrózokat; de azért pihenésről szó sem lehetett. A hajó oldalán jégtorlaszok felől sérülések mutatkoztak, egész oldalát deszkával beborították, s a mennyre lehetett a jégtorlaszokból is eltisztítottak annyit mennyit bírtak — a hajóra mászás nehezítése végett.

Másnap jöttek az eszkimok. A rendes bejárást csak úgy nem keresték mint azelőtt, hanem a hajó oldalán másztak fel. A matrózok ellenszögültek, néhány eszkimó kést rántott s két matróz sebet is kapott lábán.

Mig a viaskodás tartott, néhány eszkimó neki ment az ón-



Lajos Napoleon ünnepélyes bevonulása Windsor várkapuján.

De a főnök másvalamin törte a fejét, mert pár óra múlva három nagy umiák érkezett eszkimóval terhelve.

'Tewoi' mondá a főnök érkező alattvalóinak, s ezek is gyakran ismételték beszélgetésükben „tewoi, tewoi!” Így nevezik ők a dohányt, és egészen bizonyos volt, hogy a főnök úgy gondolta, mikép abból a növényből mit a kapitánytól kapott többnek kell lenni a hajón, s igen hasznos vállalat leendő a hajót kirabolni. Ide mutatott az is, hogy a nőket és gyermekeket mind eltávolították.

A kapitány, hogy a bajnak elejét vegye, észrevétlenül egyenkint a hajó belsejébe küldötte matrózait, hogy öltönyeik alá pisztolyokat rejtve, fegyverezve legyenek, ha netán az eszkimó vendégsereg előrántja késeit.

Az eszkimó király tombolni, lármázni, taszigálódni kezdett a matrózok között, de ezek sehogy sem akartak összecsapni s ezzel okot szolgáltatni általános zavarra, rablásra. Most pillanatnyi csend lön az eszkimok között. Haboztak, nem tudták el-

csöveknek, melyek arra szolgáltak, hogy rajtok a víz a hajó fedezetéről lefolyjon — s azokat lefészegették éles késekkel.

Déltájban a főnök szárazon jött a partra, a hajóval szemközt letelepedett és követelte, hogy vigyék őt a hajóra. A matrózok mutatták neki, hogy abból ugyan semmi sem lesz. Saját csónakjáért elküldötte tehát kíséretét, s azon a hajóhoz vitette magát.

Haraggal kérdezte, miért nem mentek érette, mikor látták, hogy ott van.

A kapitány tudtára adta, hogy ezentul egyetlen eszkimót sem bocsátanak a fedezetre.

Miért? kérdé csodálkozva a főnök.

„Csak azért mert nekem úgy tetszik, és mert az eszkimok szemtelenül lopnak, tömérdek holmit elidegenítettek már is.

A főnök még inkább csodálkozott, hogy lehet illyesmiért haragudni, hiszen annyi mindenféle van a hajón, hogy azt, mit az ő emberei elvittek, számba se kéne venni.

Épen fegyvereit tisztogatta a légénység. Löttek és ismét töltöttek. A főnök nézte egy ideig, azután ismét előhozta kívánatát, hogy neki löport és golyót adjanak. Egy szemet sem kapott, hanem e helyett elvezették őt a hajó orrára, megmutatták neki a két ágyút, s megértették vele, hogy még csak ezzel lehet ám nagyokat löni.

A főnök fejét csóválta s távozott.

E napon jött néhány úriak megint; de nem bocsátottak a hajóra senkit. Mondták az eszkimók, hogy árúkat hoztak és cserélni akarnak, s ekkor a kapitány aképp intézkedett, hogy egyszerre csak egy úriak emberei mehessenek a fedezetre. Ez ugyan nem tetszett, de meg kellett benne nyugodniok; és míg egy alkudott, addig a többi valami ellopni való után tekintgette szét.

A fegyvertisztogatás, meg az ágyu nagyon jó benyomást tett a főnökre, s ez azt gondolta, hogy ezekkel az angolokkal még is csak jó lesz békét kötni.

Harmadnap összeszedvén néhány eszkimófőnököt, ezek kíséretében ment a hajóra, s békejelül ajándékokat hozott, ajándékuul hozta mindazt, mit emberei elloptak. A kapitány megelégedését nyilvánította, s ajándékot nyújtott az eszkimó főhatalom letéteményeseinek.

Most tehát béke volt a két nemzet között.

A matrózok gyakran foglalkoztak a jégen, s az eszkimók mihelyt észrevették oda gyűlögtek bámulni. Ha kevesen voltak, békésen, ártatlanul viselték magokat, de mihelyt megszapordtak, egyik és másik matrózt körülfogták, taszigálództak, ruháját rángatták, s ha valamit ez megtagadott tőlök, az éles késsel egy-egy fényes gombot lemetszettek ruhájáról. A tettes azután a többiek közé vegyült, s mindnyájan úgy tettek, mintha az egész csak tréfa volna.

Igy folytak a békenapok, míg egy éjjel néhány eszkimó betört a raktárba s egyetmást elvitt.

Következő reggel nagybátran jő az eszkimó király, puskájával vállán, és igyekszik a kapitányt bizonyossá tenni, hogy a tolvajok nem az övéi közül valók, hanem a Smyth fokról érkezettek. Ő kész a matrózokat oda kíséreni, s a holmik összeszedésében őket kalauzolni.

Nagyon gyanus volt az ajánlat és a kapitány méltán tartott törvetéstől, árulástól. Az ajánlat elfogadása helyett tehát a főnök puskáját vette el zálogkép, míg az ellopott holmik visszahozatnak.

Ez háboru-izenet volt. A főnök nagyon sértve érezte magát.

Az eszkimók rögtön elhatározták a hajónak erővel való elfoglalását és prédára bocsátását. Nők és gyermekek eltávolítatván, a férfiak három sorban nyomultak előre ijjaikkal fegyverzetten, lármázva s fenyegetözve.

Egy üdvözlő vaklövés az ágyuból, és néhány puskagolyó fütyölése, melly fejöket fölött repült, épen elégséges volt a vitéz hadsereg szétugrasztására.

Minden ellopott holmit visszavittek, és a béke másodizben is megkötötték.

Valóban most az eszkimók is azon nézetre jöttek, hogy a békét fentartsák, s őszinteségük bebizonyítása végett nagy mulatságot rendeztek az angol hajó szomszédságában. A főnök maga vezette oda népét, s részt vett a mulatságban. Az eszkimók tamburin mellett tánczoltak, ujjongtak, s többször az egész gyülekezet irtózatossal karénekkal kedveskedett.

A kapitány rendelkezést tön, hogy az eszkimók szivessége viszonzva legyen. A matrózok téli mulatságainak elsőjét kitűzté october 28-ra, s ezt egy nyomtatott lapon jelenté, mellynek czime volt: „Nagy ujdonság.“

M ghiivta az eszkimókirályt udvarával.

Hetvened magával jelent meg ő magassága négy óra tájban s helyet foglalt a körben felállított padokon. A mulatság azon kezdődött, hogy mindenki egy kevés dohányt kapott. Azután megszólalt a zene: egy hegedű, egy trombita és egy dob. Az első vig zenedarab általános csudálkozást és jókedvet idézett elő, miután a tisztelt vendégek közül a legtöbb most először hallott ilyesmit életében.

Elsőbb a vendégek tánczoltak dobszó mellett. Aztán jött a matrózokra a sor, és kevés idő múlva annyira fokozta magát a

tánczkedv, hogy a tűzbe jött eszkimók lehányván magokról bőrködmöneiket, hat foknyi hidegben félig meztelenül tánczoltak. A férfiak ujjongtak, s a nézők diadallármája is közbe vegyült.

A fedezet, dühöngő örültek házához hasonlított, s a mulatságnak tíz óraker vége lévén, az eszkimók nagy meglepédeccsel távoztak. Utolsóul maradt a király néhány kíséreljével, és midőn mondották neki, hogy az ünnepejű jelűl bejáráshoz kitűzött zászlóból tenyérnyi nagyságu darabokat vagdaltak ki az eszkimók, kívánta, hogy számlálják össze, hány folt hiányzik, mert gondja lesz reá, hogy mind visszakérüljön.

Mondotta a kapitánynak, hogy látogassa meg őt telepén. Azután távozott.

Mindjárt másnap el is ment Maguire, orvosával az eszkimófaluba. A kunyhók itt sajátságosan vannak építve. Jégtáblákat hógöngyölegeket raknak egymásra, építésközben folyvást öntözvén olvasztott hóvizzel, hogy összefagyjanak. Fölül van az ablak, melly csak gyéren bocsát be világot, miután a főnökök-nél a csetnek bizonyos kifeszített része, közönséges eszkimónál pedig egy tiszta jégtábla pótolja az üveget.

Midőn a kapitány látogatást tön a faluban, már annyi hó esett, hogy a főnök legmagasabb kunyhója is alig igen kevés látszott ki.

A lakosok valamennyien királyuk kunyhója elé gyülekeztek Maguire közeledténék hírére, hogy őt fogadják.

A kunyhó egyik végéhez hat lépésnyi folyosó volt kapcsolva négyszegletű nyilással. Ezen lefelé haladva egy igen szűk, kerek előszobába jutottak, mellyből a lak belsejébe kelle lépni. 16 láb hosszú, 10 láb széles és 7 láb magas volt az elfogadási terem, ebédlő, alvó szoba egyben, oldalain fókabőrökkel kiagatva, hogy a nedvesség ellen védelmet nyujtsanak.

Oldalt egy kivájt ködarabban halzsir égett.

Az eszkimó halzsirral melegít, azzal világít, azzal olvasztja a havat és halzsirt; halzsirt eszik, halzsirt iszik, és nem csoda, hogy e szűk lyukban olly irtózatoss büz van, mikép a kapitánynak néhány perczig szokni kellett ahhoz, hogy szólhasson.

A föld is be volt terítve bőrökkel, és a kapitánynak kíséreljével együtt a kunyhó közepén kellett leülni, szemközt a főnökkel, ki mellett mindkét felől egy-egy neje ült. A kunyhóban még négy férfi, két nő s néhány gyermek hevert, mindnyájan csipőig meztelen.

Rendkívül megörvendezettette e látogatás a kunyhó királyi lakóit. Aszalt ludhussal, nyers hallal, halzsirral és félig rothadt fókafarkkal — melly igen kedves csemege — kínálták meg a vendégeket. A lég forró volt a lélekzés és kigözlögéstől.

A kapitány kevés ideig maradhatott és végét szakasztá az elfogadásnak.

Igy a frigy sokszorososan megerősítettvén, egész télen át megmaradt a béke az angol és eszkimó nemzet között.

Mihelyt az idő julius elején engedni kezdett, és Maguire készüléket tön, hogy hajóra hordozkodjék és fölszedette horgonyait, az eszkimó telep is fölkerekedett, szánakra rakta csónakjait, s a nyári időszakra kelet felé távozték.

Szilágyi Virgil.

Windsor.

Gyakran fordul elő a hírlapokban Windsor (Uindzr) s lehet, hogy találkoznak olvasóink között, kik nem értik, hogy miért emlegetik tulajdonképen olly sürűen ezt a helyet; azért rövid leírását adjuk s rajzban is közöljük annak képét, épen midőn a francia császár behajtat kapuján, melly ez alkalommal diadalívű lön átalakítva.

Windsor Londonhoz néhány angol mérföldnyire fekvő, mintegy 7000 lakosu város a Themse mellett, mellyen álló köhid van. Mintegy negyed óra távolságban vonul el Windsor közelében a vaspálya, mellyen számtalan látogató tesz kirándulást Londonból e híres nevezetes helyre.

Híressé pedig teszi e várost a királyi vár, melly épen ollyan kedvelt nyári mulató helye az angol királyi udvarnak, a minő a bécsi csász. udvarnak Schönbrunn.

Áll e vár egy nem igen magas hegyen, alakja s építési

módja régi, ó-szerű, mint azt magas tornya fenn hirdeti (kivéve a királyné rendes lakpalotáját), hanem minden része a várnak legjobb karban lévén fentartva, valóságos tündérvár. Vannak árcai és bástyái. Ez utóbbiakról gyönyörű a kilátás a vidék különböző tájaira. A vár udvarain Hódító Vilmos és III. György emlékszobrai diszelnnek, a palota különböző teremei többnemű ó és művészi ritkaságokkal kecsegtetik a látogató szeméit.

Legelőször Hódító Vilmos idejében, a 11-ik században említették e vár, később mulató helyül szolgált több következő uralkodónak. I. Károly fogva tartaték benne. Erzsébet királyné szeretett Windsorban tartózkodni, majd elhanyagoltaték. III. György újra építetté romladozott részeit, s azóta folyvást kedves nyári lakhelye a királyi udvarnak.

A vár minden tekintetben gyönyörű és méltó királyi lak, érdekét emeli a felséges diszkert s azon 10 angol mérföldnyi erdőcske, melly falai mellett kezdődik, s több angol regényben fordul elő „windsori erdő“ név alatt.

Egyveleg.

x* Bécsben mult héten egy szabómesterné kérdőre vonta a 17 éves inást bizonyos elcsent pénzekért, mellyeket az asszony állítása szerint nyalánságra költött el, s azzal biztatta, hogyha megérkezik mesteruram, jól megnadráolja érte. E beszéd a fiut olly dübbe hozta, hogy se szólt se beszélt, hanem azzal felelt, hogy egy kést döfött a szerencsétlen asszony mellébe, mire az összerogyván, még néhány döfést ejtett rajta, s meghallván azoknak közelgő lépteit, kik a segélykiabálásra oda siettek, kiugrott az ablakon; s bár első emeletéről történt az ugrás, mégis olly szerencsésen esett a szerencsétlen az utcára, hogy épen semmi sérülése sem történt. Most szaladásra vette volna a dolgát, de üldözőitől körülfogva látta, hogy nincs menekülés, s ugyanazon véres késsel, mellyel mestere feleségét meggyilkolá, tulajdon mellén 12 sebet ejtett. Végre meggátolva öngyilkos szándékában a gyilkos fiu félig elvérzeten kórházba került, a honnan akár e földi, akár túlvilági bíró elé fog kerülni, mindenesetre nagy lesz az ő felelőssége.

x* *Amerikai hirdetések.* London is kitesz magáért hirdetések dolgában, mert éppen nem ritkaság az ő utcáin ollyan ide oda kóválygó emberekkel találkozni, a kik elől hátul hirdetés páncélba vannak burkolva, ugy, hogy csak a fejk és lent egy kevés a lábaikból látszik ki a hasukon pedig ugy mint a hátukon egyformán olvashatja a lótofutó közönség, hogy mi van eladó az ő gazdájánál; hanem az amerikaiak, azok még sokkal jobban értnek a hirdetés készítéshez. Kettőt hozunk fel példaul. Egy illatszertár Washingtonban hajnövesztő olajt azzal ajánlja, hogy ollyan képet festetett, mellyen egy felől mindenféle kopasz fejű néptől be az ő boltajtáján, másfelől pedig dús szőke fürtű, barna üstökű, sűrű bodor haju, szóval minden színű hajjal bőven elhalmozott közönség távozik ugyanazon boltból hol azt a híres hajnövesztő olajt árulják. — Még ennél is fura fogásban látott a dologhoz egy szemüvegárú. Ő t. i. az amerikai hazafiérelmébe veté horgonyát, oda helyezvén a kirakatok közé Franklin Washington és Lafayette mellszobrocskáit, — tévén a jó Franklin orrára zöld, a Washingtonéra fehér, a Lafayetteére pedig halványzöld pápaszemet, hogy napestig kinálgassék az arra menő hazafiérelmü közönségnek az ő látcsöveit operguckereit s egyéb töredékeny messzelátóit. Még minálunk eddigelé csak Tamásbátya jutott illetén megtiszteltetésre, akit tavál sörös poharakkal pingáltatott egy kocsmáros hirdetéseire.

Nemzeti színészet.

MÁJUS I. A nemzeti színpadon előadatott Szigeti javára Huszárcsiny, eredeti népszínmű Vahot Imrétől, melly huszáros tartalmáért kellemeg tetszett. Ez alkalommal a jutalmazottat tisztelői egy arany órával ezüst tálcán lepték meg.

II. Kövér Lajostól „Csak kitartás“ című vigjáték fogadtatott el, mellyet László választott jutalomjátékául.

III. Figyelmeztetjük a drámaírókat, hogy a Tomori Anasztáz által kitűzött 100 arany jutalomra történendő pályázat határideje (Szent István napja) közel van. Egyuttal kérdést teszünk a magyar akademiánál a Teleki József féle pályadíj felől; nem ártana-e azt előlegesen kihirdetni, bármi hosszú határidőre?

Tárogató.

— A pesti szegény-gyermekközházi egyletnek 1855-i apríl 30-án tartott közgyűlésen következő választások történtek. *Egyleti elnök*: Úrményi Ferencz ő exja. *Egyleti alelnök*: B. Prónay Gábor. *Választmányi elnök*: Simoncsics János. *Választmányi alelnök*: Várady Károly. *Pénz-*

tárnok: Jurenák Pál. *Titkár*: Czanyuga József. *Ügyész*: Muraközy László. *Választmányi tagok*: Bohus János, Boacovitz L., Deák Ferencz, Hirschler Salamon, Holitscher Farkas, Jókai Mór, Karácsonyi Guido, Kern Jakab, Dr. Kovács S. Endre, Kozmovszky Antal, Marczibányi Lőrincz, Merényi Henrik, B. Podmaniczky László, Rottenbiller Lipót, Szendeffy József, Sztupa György, Tóth Lőrincz, Úrményi József.

Pesten 1855-i május 6-án. Közli Czanyuga József, egyleti titkár.

x* A „Pesti műegylet“ részvényeseinek száma napról napra növekszik, s már e körülménynél fogva is természetes, hogy a műtárlat látogatóinak száma is szaporodik.

* *Uj magyar hírlap.* Török János, a Pesti Napló volt szerkesztője engedélyt kapott egy új politikai magyar napi lap kiadására, melly jövő július hó elsején fog megindítani; a lap czime „Magyar sajtó.“ Megjelenik Bécsben.

x* *Esernyő és arena.* Néhány nap előtt a pesti arenában (szabad égalatti nyári színház) még a játék kezdete előtt kezdett az eső szemzeni, de meglehetősen számu közönség gyülekezvén össze, hozzá fogtak az előadáshoz abban a reményben, hogy lesz annak az esőnek egy kis embersége, s eláll, ha észreveszi, mennyire ohajt a t. cz. közönség mulatni. Az eső pedig azt gondolá magában, hogy majd csinál ő mindjárt komédiát, s mindinkább hozzálátván, lassankint vörös, kék, zöld, fekete sátracsakák emelkedtek a néző közönség feje fölé, azaz hogy, a ki esernyőt hozott magával, szépen kifeszíté azt a feje fölé, s ugy nézte a színészek lubiczkolását, kik követvén a jó példát, hasonlóképen esernyősen jelentek meg. Már most képzelje magának az olvasó azon kacagató jeleneteket, mellyek ez esernyős előadással jártak. A szerelmes örömet átkarolta volna imádoztját, de nem lehetett neki az esernyőnek miatta. A szerelem-föltő levágta volna boldogságá rablóját, de nem ránthatta ki szabályját, mivel hogy egyik kezével az esernyőt kelle tartania. A közönség szives örömet tapsolt volna, ámde neki sem lehet, mert egyik kezébe az esernyő nyelét markolá, egy kézzel pedig nem lehet tapsolni, hacsak a szomszéd arcát nem veszi az ember rövid időre kölesön. Így érte végét a darab mintegy 200 esernyő hozzájárultával, mellyek közül a zenekarnak egy sem jutván, képzelhetni, milly irgalmatlanul bömböltek a nagy bögő elázott húrjai, s miképen czinczogtak a hegedűkre feszített vékony báránybelek!

x* Nagy reményvel néznek a pesti gazdasszonyok a legközelebbi jövőnek eléje, a midőn ugyanis *próbarágás* lesz, és erősen hiszi minden huszfőző és süítő asszonya Pestnek, hogy a bekövetkező huslimitáció kedvezőbb lesz (nekik nem a mészárosoknak) mint a legutóbbi volt.

— Mult héten nyílt meg az uri- és kigyóutezák szegletén Juhász és társainak rumburgi vászon kereskedése, mellyet sietünk mind fővárosi, mind vidéki közönségünk figyelmébe ajánlani. A külső csínosság is legnagyobb méltánylásra érdemes, mellyhez a czimképet derék művész hazánkia Apáthy (Than) Mór festette, egy szép juhásznét, melly mű szinte bizonyítani látszik, hogy Juhász és társai mindenből a javát szeretik megrendelni.

x* *Sárközy* közkedvességü nemzeti zenésznök néhány nap előtt Bécsbe rándult, s a hol ő *huzsa*, oda huz a közönség is csoportosan és van jókedv, taps, a minőt csak magyar zene képes előidézni.

x* *Selmeczen* hat hányász lett földalatti terhes mesterségének áldozata. Hármat már kiástak közülök s el is temették összezuva és csonkítva, de a másik háromra annyi föld szakadt, hogy talán pár hónap mulva sem kerülnek elő a szerencsétlenek holt tetemeik. — Közli azon ohajtást nyilatkoztatja ki a P. Ll.-ban, vajha illyen szerencsétlen család gyermekeinek neveléséről az álladalom gondoskodnék, mert — ugy mond — 15—20 krnyi nyugdíj száraz kenyérré sem elég.

x* Az a hír szállong, hogy Buda város hatósága minden töltésutat, melly határan vonul végig, jó karba hozni s két felől fasorral beültetni szándékozik. — Ez már követésre méltó szándék! Vajmi szép lenne, ha édes hazánk minden község tanácsa illyet határozná és végre is hajtaná határozatát.

— *Jelentés a naptári pályamunkák iránt.* Az 1856-iki Nagy képes Naptáram emelése érdekében kitűzött *gazdászati* jutalomfeladatra a határidőig összesen 8 pályamunka küldetett be hozzám következő jellegűvel. 1) Dixi. 2) Régen is csak a boldogult, ki serényen dolgozott; De a korhely nyomorult volt, s mint rák visszaballagott, Mert sült galamb, sült pecsenye nem száll senki szájába, Munka nélkül fehér cipő nem terem tarisznyában. *Régi magyar közmondás.* 3) Viribus unitis! 4) Házadban mindennek rendje, módja legyen, Gondatlan gazdaság veszendőbe megyen. Rövid a takaród? nagyot ne nyújtózzál; Előre a róka bőrre ne igyál. *Czuczor: Paprikás Verseiből.* 5) Omnium rerum ex quibus aliquid aquiritur nihil est agricultura melius, nihil dulcius, nihil utilius, nihil homine libero dignius. *Cicero.* 6) Fiam ne menj tova, Kiméld a sebedet — Keresnem kell anyám Gyógyító szereket. (Népdal.) 7) Labor omnia vincit. 8) En a méhvel tartok, melly szorgalmasan fölkeresi a mézanyagot, hogy családjá kincstárát szaporithassa.

Ezen pályamunkák bírálatát *Fényes Elek* és *Korizmic László* urak voltak szivesek elvállalni, a harmadik bíráló maga a szerkesztő.

A népszerű elbeszélésre kitűzött jutalom-feladatra 3 pályamű küldetett be illy jellegűvel. 1) Ki mint vet, ugy arat. 2) Tanítsatok minden népeket. *Jézus.* 3) Legyetek egyesültek! — Az avar fajnak csak egy főlemes ellensége van: saját maga. *Jókai Mór.*

Ezen pályamunkák birálatát *Csucsor Gergely* és *Székely József* urak voltak szivesek elvállalni, a harmadik bíráló maga a szerkesztő. — Mind két rendbeli pályázat eredménye júniushó elején fog közzé tétetni.

Vahot Imre.

x* A gabona árról mindenfelől kedvező hírek érkeznek, de nem a kereskedőknek hanem a fogyasztóknak.

x* Az új vásártéren (fapiacson az újépület mögött) már fel vannak állítva a vásári bódék, tehát csakugyan megszületett valahára és kikavicsoltatott, s felbódéztatték, a mit ígérteink szerint imé ezennel kitárogtatunk.

— Fővárosunkban ismét több choleraeset fordult elő, orvosaink leginkább a hidegvíz gyógymodort használják ellene.

— Ürményi József felszólítja lapokban a nemzeti könyvtár előfizetőit elmaradt hátrálékaik beküldésére; reméljük, hogy e jelen vállalat közönségünk mulasztása miatt nem szenvedend.

x* A pesti evang. felekezeti tót község új iskolája, mely a kerepesi uton épült, mult héten nyitatták meg, az intézetnek megfelelő buzgó ünnepélyvel.

x* A budai Sashegy közelében már öt keserűs vizforrás van. — Ezek között az „Erzsébet forrás” csinos fürdőházzal is el van látva.

x* Az időjárás jobbra fordult, kezd bennünket szoktatni a nyárhoz, a miért köszönetül kísérelünk a zöldbe, vagy kirándulunk valamelyik budai fürdőbe, hová napról napra népesebb közönséget kezdenek szállítani a gőzöskök.

x* *Besztercebányán* e hó folytán mükedvelők hangversenyt adtak az árviz által károsultak számára. Az előadásról dicséreteset irnak, az eredmény még tudtunkkal nincs közölve.

A Prot. Naptár ügyében.

Nem mondok újat, de jól esik megemlékezni róla, miszerint irodalmunk néhány év óta legszebb virágzásnak indult, különösen népszerű irányban. Az újságok telvél könyvársi hirdetésekkel és előfizetési felszólításokkal, mi a magyar írók munkásságát tanúsítja egy felől, más részről pedig örvendetes bizonyosságul szolgál arra nézve, mikép a magyar közönség olvasni szeret, és bebizonyul ez által, hogy az európai civilizatio nálunk is gyökeret vert. — Az eszmék terjesztésében írunk különféle utakat és módokat követnek — a cél azonban egy és szent. Némmeliek az újságok hasábjain terjesztik szellemi termékeiket, mások különállag, mint a „Család könyve, a Nép könyve” stb. ezimű munkákban szólnak a néphez, mellyet oktatni és felvilágosítani egyedüli és főtörékvésük; még mások naptárakat vagy kalendáriumokat szerkesztenek, mire nézve úgy gondolkodnak, hogy ez uton legkönnyebben juttathatják műveiket a nép kezébe. S ebben, úgy hiszem, nem is csalatkoznak. Nem akarok vitába ereszkedni azokkal, kik a mostani, ugynevezett naptár-irodalom terjeszkedésében nemzeti irodalmunk hanyatlását vélik láthatni; de ki kell még is jelentenem, miszerint egészen közönyös dolognak tartom, hogy ez vagy amaz uton terjeszszük az eszméket: csak azon legyünk, hogy mindenkor az igazságot és a polgárisodásra vezető elveket hirdessük. Sőt meg vagyok győződve a felől, hogy még a ponyva-irodalom is, ha tisztán kezeltetnék, kiszámíthatlan hatásu lehetne, és talán többet mozditana, mint különben könyvársi uton történhetik. A mi a naptárakat illeti, a következményből világosan látjuk, hogy irodalmunk gyarapodását nemcsak nem akadályozzák, sőt ellenkezőleg arra a legjótékonyabb befolyással vannak már annyiban is, mennyiben olly terjedelmű műve teszik, minöröl azelőtt nem is álmodtunk. Így például, hogy többet ne említsek, a Ballagi Mór által szerkesztett Prot. Naptárból, mellyet itt különösen meg akartam említeni, ez első évben 18 ezer példány kelt el, mi nem csekély szám olly országban, mellyet némelley elfogult külföldi utazó barbarnak irt le, és lakosait minden míveltségtől irtózó népnek festette, mellyet egy idegen tudós olly vadnak képzelt, hogy nem régiben egyik utazó hazánkfiától azt kérdezte: „valjon szántnak-vetnek-e már Magyarországon?” De a tárgyra térve megjegyzem, miszerint az idej Prot. Naptár az idő rendkívüli rövidsége miatt nem sikerült ugyan teljesen a szerkesztő kívánsága szerint sem tartalomra, sem kiállításra nézve. Mind a mellett lényeges hibát benne találni vagy alapos vádat ellene emelni nem lehet; legfőlebb tán azt, hogy némelley helyekre igen későn küldetett el. Jövöre azonban olly készülétek történnek, hogy semmi tekintetben se lehessen panaszt emelni olly vállalat ellen, melly kizárólag a józan értelmiség kifejlését és az igaz vallásosság terjesztését célozza. — A

Protestáns Naptár

tehát jövő 1856-ik évre is meg fog jelenni, még pedig elég korán és olly csinos külsővel, hogy vetélytársait e tekintetben is elérendi, olcsóságra nézve pedig okvetlen mindnyáját felül fogja mulni. Két kép is fogja díszíteni, névszerint az Istenben boldogult Nádor Főhercegné Maria Dorothea és Polgár Mihály dunamelléki egyházkerületi superintendens arczképei. A mi pedig e megjelendő naptár szépirodalmi részét illeti, bátran merem állítani, hogy minden irodalom-barát várokozását ki fogja elégíteni. Olly nevek, mint Arany, Székács, Tompa stb. ez iránt biztos kezes-

séget nyújtanak. Miután tehát mind a szerkesztő, mind a kiadó részéről a lehetőségig minden megtörténik, mi a mű becsét emelni képes; miután ára aránylag olly csekély, hogy csak igen nagy kelendőség mellett lehetséges e bötartalmu és csinos kiállításu naptárt olly olcsón adni: a magyar közönség pártfogásába ajánljuk azt s bizton hiszszük és reméljük, hogy mindenki, különösen minden protestáns magyar ember hazafiui kötelességének fogja tartani, azt tőle kitelhető buzgósággal terjesztetni. Tenni fogja azt annál is inkább, minthogy az e vállalatból nyerendő jövedelem a szerkesztő és kiadó buzgóságából, egyházunk dicsőségére, t. i. a protestáns irodalom emelésére fog fordittatni, miről a közönség annak idejében értesittetni fog.

Ballagi Károly.

Szerkesztői könyvtár.

Fischhof orvostudor irt egy könyvet a hideg víz gyógymódról, melly szerint Lunkányon és télen át Pesten szokta gyógyítani a különböző betegeket s melly mellett saját maga is kiki gyógyíthatja magát odahaza. Ohajtandó, hogy e tanulságos munka magyar nyelven is kiadassék. Megjegyzendő, hogy ez olvasmány csak férfiak kezébe való.

Ujabb adakozások a tiszai árviz által károsultak számára.

A gyulaiak számára: Horváth József plebános helyettes Ötvenévről 1 ft. 20 kr. — Bossányi Imre Ürményről 1 ft. — A nagyvársányiak számára: Bossányi Imre Ürményről 1 ft. — A körösladányiak számára: Horpácsi Macska János Majsáról 2 ft. 30 kr. — A jászkesziéi számára: Horpácsi Macska János Majsáról 2 ft. 30 kr. — Hely megnevezés nélkül: S-d-l, M. . . t-ről 5 ft. ezen összeg hováküldése reánk bizatván, annak idejében felszólva rendelgetési helyére juttatjuk.

Fogadják önök a szerencsétlenek nevében szives köszönetünket s mihelyt nagyobb összegek érkeznek be hozzánk, a pénzt azonnal rendelgetési helyükre juttatjuk.

Szerkesztői nyílt posta.

Minapi számaink egyikében közölt garabonczás diák féle cikk írója az egész tudósítást visszavonni s a cikket nem irottnak tekinteni kívánja. Ha igaz volt a tény, akkor az mindenesetre megérdemelte a megrovást, ha pedig nem volt igaz, akkor a megrovás a cikk íróját illeti. Kérjük tisztelt levelezőinket, hogy nekünk csak nagyon átgondolt tényeket írjanak meg, miután a szerkesztőség annak előlegesen nem járhat utána, hogy a vele közlöttek közül mennyi igaz, mennyi nem?

S. F. urnak Oláhláposbányán. A 2 forint megérkezett, a lapok pontosan megküldettek és folyvást küldetnek, a kívánt számokkal nem szolgálhatunk.

X-nek. A várt levelet kaptuk, olvastuk, élveztük, a kívánatokat teljesítettük, a többre azt mondjuk, hogy „proficiát!”

Előfizetési felhívás.

Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok másod félelvi folyamára,

azaz

6 hónapra (július—december.)

Előfizetési feltételek:

A Vasárnapi Ujság 6 hónapra (július—december) postán küldve 2 ft.
A Politikai Ujdonságok 6 hónapra (július—december) postán küldve 1 ft 30 kr.

Mind a két lapra együtt az előfizetés félévre (július—december) 3 ft 30 kr. helyett

csupán 3 ft pengő.

A pénzes levelek bérmentes küldése kéretik. — Előfizetések az e hirdetésben közzétett feltételek alatt csupán a közelebbi félelvi folyamra fogadtatnak el.

A „Vasárnapi Ujság” és „Politikai Ujdonságok”
kiadó-hivatala (Pest, egyetemutca 4. sz.)

A legközelebbi pesti júniusi vásárkor az ország minden részeiben közlekedési alkalmak levén, felszólítjuk t. cz. előfizetőinket, miszerint az előfizetési öszleteket az említett pesti vásári alkalmak által egyenesen hozzánk beküldeni sziveskedjenek; az illykép jókor előfizetett példányok szétküldése iránt semmi hátramaradás nem történhetvén.

Felelős szerkesztő: Pákh Albert.